

สารบัญ

ภาคหนึ่ง : กฎหมายสัญชาติของบุคคลธรรมดา	17
บทที่ 1 แนวคิด และคำจำกัดความของสัญชาติ	19
บทที่ 2 สัญชาติในทัศนะของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	23
2.1 สัญชาติกับเขตอำนาจภายในของรัฐ	23
2.2 ผลจากการที่บุคคลมีสัญชาติของรัฐตามกฎหมาย ระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	27
2.2.1 การคุ้มครองระหว่างประเทศ	28
2.2.2 หน้าที่ที่จะให้คนชาติอยู่ในความดูแลของรัฐเจ้าของสัญชาติ	30
2.3 อนุสัญญาระหว่างประเทศกับการแก้ไขปัญหาสัญชาติ	32
2.3.1 การแก้ไขปัญหारेื่องการขัดกันของกฎหมายสัญชาติ	34
2.3.2 การแก้ไขปัญหारेื่องการไร้สัญชาติ	37
2.3.3 การแก้ไขปัญหारेื่องสัญชาติของหญิงมีสามี	43
2.4 ปัญหาสัญชาติกับการเปลี่ยนแปลงดินแดนของรัฐ	44
2.4.1 การเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของรัฐทั้งหมด	45
2.4.2 การเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของรัฐบางส่วน	46
2.4.2.1 การเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของรัฐ บางส่วนอันเกิดจากการยกให้	49
2.4.2.2 การเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของรัฐ บางส่วนอันเกิดจากการปลดจากความเป็นอาณานิคม	50
บทที่ 3 กฎหมายไทยเกี่ยวกับสัญชาติ	52
3.1 ประวัติของกฎหมายสัญชาติไทย	52
3.2 วิวัฒนาการของบทบัญญัติของกฎหมายสัญชาติของไทย	56
3.3 หลักกฎหมายสัญชาติของไทย	79
3.3.1 กฎหมายไทยยอมรับหลักการของการแปลงชาติ	79
3.3.2 กฎหมายไทยยอมรับหลักการได้สัญชาติไทยโดยหลักสายโลหิต	81
3.3.3 กฎหมายไทยยอมรับหลักการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	86
3.3.4 กฎหมายไทยยอมรับหลักการเรื่องการปลดจากการบังคับ ใช้กฎหมายสัญชาติแก่คณะผู้แทนทางการทูต กงสุล และผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ	91

3.3.5	กฎหมายไทยยอมรับหลักการที่ว่าบุคคลในครอบครัวเดียวกันควรมีสัญชาติเดียวกัน	94
3.3.6	กฎหมายไทยยอมรับหลักการของการกลับคืนสัญชาติ	96
3.3.7	กฎหมายไทยยอมรับหลักการเรื่องเสรีภาพในการเลือกสัญชาติ	99
3.3.8	กฎหมายไทยยอมรับหลักการเรื่องบุคคลควรมีสัญชาติเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงการขัดกันของสัญชาติ	102
3.3.9	กฎหมายไทยยอมรับหลักการเรื่องการได้หรือเสียสัญชาติของบุคคลเป็นเรื่องของรัฐมิใช่เรื่องของเอกชน	103
3.3.10	กฎหมายไทยยอมรับเรื่องการถอนสัญชาติบุคคลที่กระทำการอันมิชอบโดยรัฐเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์	108

บทที่ 4 การปรับใช้กฎหมายไทยว่าด้วยสัญชาติ 113

4.1	กระบวนการตามกฎหมายไทยเกี่ยวกับเรื่องสัญชาติ	113
4.1.1	กระบวนการตามกฎหมายไทยเกี่ยวกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด	114
4.1.2	กระบวนการตามกฎหมายไทยเกี่ยวกับการได้สัญชาติภายหลังการเกิด	125
4.1.2.1	การแปลงชาติ	125
4.1.2.2	การเข้าถือสัญชาติไทยตามสามี	137
4.1.3	กระบวนการตามกฎหมายไทยเกี่ยวกับการเสียสัญชาติ	140
4.1.3.1	การสละสัญชาติ	140
4.1.3.2	การถอนสัญชาติ	143
4.1.3.3	การรับไปสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว	144
4.1.4	การกลับคืนสัญชาติ	146
4.1.4.1	กรณีหญิงไทยสมรสกับคนต่างด้าวและสละสัญชาติไทย	146
4.1.4.2	กรณีผู้เยาว์ที่บิดามารดาสละสัญชาติไทยให้	147
4.2	การพิสูจน์สัญชาติ	149
4.2.1	ความหมายของการพิสูจน์สัญชาติ	149
4.2.2	สาเหตุของการพิสูจน์สัญชาติ	151
4.2.2.1	สาเหตุของการขอพิสูจน์สัญชาติตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	151
4.2.2.2	สาเหตุของการพิสูจน์สิทธิตามกฎหมายสัญชาติโดยอาศัยมาตรา 55 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	154

4.2.3	กระบวนกรพิสูจน์สัญชาติ	155
4.2.3.1	กระบวนกรพิสูจน์สัญชาติโดยฝ่ายบริหาร	155
4.2.3.2	กระบวนกรพิสูจน์สัญชาติโดยฝ่ายตุลาการ	160
4.2.4	ผลของการพิสูจน์สัญชาติ	164
4.3	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับสัญชาติ	164
4.3.1	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักสายโลหิต	164
4.3.2	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน	178
4.3.3	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับการถอนสัญชาติ	184
4.3.4	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับการรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว	243
4.3.5	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับการพิสูจน์สัญชาติ	253
4.3.6	คำพิพากษาไทยเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการได้หรือไม่ได้สัญชาติโดยผลของสนธิสัญญา	274
4.3.7	สรุปหลักกฎหมายสัญชาติที่เกิดจากคำพิพากษา	276
4.3.7.1	การได้หรือไม่ได้สัญชาติตามหลักสายโลหิต	276
4.3.7.2	การได้หรือไม่ได้สัญชาติตามหลักดินแดน	277
4.3.7.3	การถอนสัญชาติ	278
4.3.7.4	การรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว	280
4.3.7.5	การพิสูจน์สัญชาติ	281
4.3.7.6	ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการได้หรือไม่ได้สัญชาติโดยผลของสนธิสัญญา	283
บทที่ 5	ปัญหาปัจจุบันเกี่ยวกับสัญชาติไทย	284
ภาคสอง	: กฎหมายสัญชาติของนิติบุคคล	297
บทที่ 6	แนวความคิดเกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคล	299
6.1	แนวความคิดที่เห็นว่านิติบุคคลควรมีสัญชาติ	299
6.2	แนวความคิดที่เห็นว่านิติบุคคลไม่ควรมีสัญชาติ	302
6.3	ข้อสรุปว่านิติบุคคลควรมีสัญชาติ	303
6.3.1	การที่นิติบุคคลมีสัญชาติทำให้รัฐเจ้าของสัญชาติสามารถให้ความคุ้มครองทางการทูตต่อนิติบุคคลดังกล่าวได้	303
6.3.2	การที่นิติบุคคลมีสัญชาติทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างคนชาติกับคนต่างด้าว	304

6.3.3 การที่นิติบุคคลมีสัญชาติทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสถานะและความสามารถของนิติบุคคลนั้น	305
--	-----

บทที่ 7 การพิจารณาสนธิสัญญา และคำพิพากษาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคล	307
--	------------

7.1 ข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคล	307
7.2 คำพิพากษาศาลระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคล	312

บทที่ 8 การพิจารณาการให้สัญชาตินิติบุคคล	315
---	------------

8.1 ทฤษฎีเรื่องสถานที่ตั้งแห่งใหญ่ของนิติบุคคล (Siège Sociale)	315
8.2 ทฤษฎีเรื่องศูนย์กลางการแสวงหาประโยชน์ (La theorie du lieu d'exploitation))	318
8.3 ทฤษฎีเรื่องการควบคุม (Le controle)	320
8.4 ทฤษฎีเรื่องสถานที่ก่อตั้ง (L'incorporation)	323

บทที่ 9 ข้อพิจารณาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคลของไทย	328
---	------------

9.1 ไม่มีกฎหมายไทยว่าด้วยการให้สัญชาตินิติบุคคล	328
9.2 กฎหมายไทยกำหนดองค์ประกอบของนิติบุคคลต่างตัวและนิติบุคคลไทยมิใช่กำหนดการให้สัญชาตินิติบุคคลไทย	331
9.2.1 นิติบุคคลต่างตัว	331
9.2.2 นิติบุคคลไทย	332
9.2.3 นิติบุคคลสัญชาติไทย	334
9.2.4 นิติบุคคลสัญชาติต่างตัวหรือนิติบุคคลต่างประเทศ	338
9.2.5 การกำหนดความแตกต่างของนิติบุคคลไทยกับนิติบุคคลต่างตัว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบธุรกิจในประเทศไทย	338
9.3 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบของสัญชาตินิติบุคคลไทย	340
9.3.1 เครื่องทดสอบการให้สัญชาตินิติบุคคลโดยถือเอาสถานที่ตั้งแห่งใหญ่ของนิติบุคคล	341
9.3.2 เครื่องทดสอบการให้สัญชาตินิติบุคคลโดยถือเอาศูนย์กลางการแสวงหาประโยชน์	342
9.3.3 เครื่องทดสอบการให้สัญชาตินิติบุคคลโดยถือเอาการควบคุม	343
9.3.4 เครื่องทดสอบการให้สัญชาตินิติบุคคลโดยถือเอาสถานที่ก่อตั้งนิติบุคคล	344
9.4 ข้อสรุปจากการพิจารณาสัญชาตินิติบุคคลไทย	347

ภคผนวก

- พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 357
- Convention on Certain Questions relating to the Conflict of Nationality Laws (1930) 366
- Convention on the Nationality of Married Woman (1957) 375
- Convention relating to the Status of Stateless Persons (1954) 379
- แบบคำขอต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัญชาติ
 - คำขอถือสัญชาติไทยของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวโดยการสมรส 389
 - คำขอลบคืนสัญชาติไทยเพราะเหตุขาดจากการสมรส 391
 - คำขอลบคืนสัญชาติไทยเพราะเหตุอื่น 393
 - คำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย 395
 - คำขอใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงชาติเป็นไทย 400
 - คำขอสละสัญชาติไทยของหญิงซึ่งสมรสกับคนต่างด้าว 401
 - คำขอสละสัญชาติไทยของผู้ได้สัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย หรือเพราะการแปลงสัญชาติ 403
 - คำร้องขอลงรายการในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการ พิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 405
 - คำรับรองของพยานบุคคลในการขอลงรายการสถานะตามระเบียบสำนัก ทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎร ให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 407
 - แบบพิมพ์หลายพิมพ์ที่มีือ 410
 - แบบคำอุทธรณ์ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ อำเภอ....(ของผู้ร้อง) 412
 - แบบคำอุทธรณ์ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ จังหวัด....(ของผู้ร้อง) 413
 - แบบคำอุทธรณ์ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ จังหวัด (สำหรับนายอำเภอ) 414
 - แบบคำอุทธรณ์ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ส่วนกลาง (ของผู้ร้อง) 415
 - แบบคำอุทธรณ์ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ส่วนกลาง (สำหรับนายอำเภอ) 416
- กฎกระทรวง (พ.ศ. 2510) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 417
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. 2508 421
- Convention on the Reduction of Statelessness 422
- รายการประวัติชาวไทยภูเขา 429
- คำร้องขอให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านให้แก่ชาวไทยภูเขา 432
- หนังสือรับรองของเจ้าหน้าที่หน่วยราชการหรือบุคคลที่เชื่อถือได้ 434
- คำขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย

ACC NO.	T.1784	435
DATE RECEIVED	11.2.2548	
CALL NO.	341 .A8 2 662 67	